

MAŁOPOLSKA WYŻSZA SZKOŁA EKONOMICZNA W TARNOWIE

KARTA PROGRAMOWA

Moduł kształcenia	Metodologia badań społecznych	
Nazwa modułu kształcenia w języku angielskim	Methodology of social research	
Kierunek studiów	Pedagogika	
Profil kształcenia	praktyczny	
Forma kształcenia	studia niestacjonarne	
Poziom przedmiotu (podstawowy/specjalnościowy/ ogólnouczelniany)	podstawowy	kształtujący umiejętności praktyczne TAK/NIE
Status przedmiotu (obowiązkowy/do wyboru)	obowiązkowy	
Poziom modułu kształcenia	II stopień	
Język wykładowy	polski	
Semestr realizacji modułu	I	
Przedmiot realizowany w formie e-learning	TAK Wykład/ćwiczenia *	NIE
Liczba punktów ECTS/e-learning	3 ECTS/wykład e-learning 1/ćwiczenia stacjonarnie 2	
Liczba godzin	Forma modułu: wykład	Forma modułu: ćwiczenia
	10	10
Jednostka realizująca moduł	Katedra Pedagogiki	
Koordinator modułu	Iwona Wolańska-Wieczorek	
Cykl kształcenia	Rok akademicki 2021/2022	
Moduły poprzedzające	Brak modułów poprzedzających	

Syntetyczna charakterystyka modułu

Przedmiot poświęcony jest zagadnieniu związanym z zasadami i organizacją prowadzenia badań społecznych. Znajomość realizacji badań społecznych a jednocześnie jej metodyki pozwoli w sposób komunikatywny zrozumieć współczesne warunki i sytuacje życia społecznego. Istotnym obszarem funkcjonowania tego modułu jest zrozumienie zjawisk i ich logicznego następstwa jak również wnikliwa ich obserwacja. Oba te obszary poznania rzeczywistości odnoszą się w dużym stopniu do kolejnych aspektów działalności badań społecznych, czyli: teorii, gromadzenia danych oraz ich analizy. Teoria w badaniach społecznych zajmuje się logiką, podczas gdy gromadzenie danych, odnosi się w głównej mierze do obserwacji jako aspektu nauki. Badania społeczne zmierzają w sposób zasadniczy do odkrywania prawidłowości w życiu społecznym. Umiejętność dokumentowania tego, co oczywiste, jest cenną funkcją każdego, kto w sposób rzeczowy i przemyślny podejmuje się tej działalności. Badania społeczne oraz metodyka ich realizacji ukierunkowane są na poznanie zachowań zbiorowych (ogółu), a nie indywidualnymi zachowaniami. Ich celem jest wyjaśnienie, dlaczego zagregowane wzorce zachowań wykazują taką regularność, nawet, gdy uczestniczące w nich osoby mogą zmieniać się w czasie. Aby wyjaśnić powyższe uzależnienia istotne jest bowiem poznanie metodyki postępowania w badaniach społecznych.

Cele modułu

Zapoznanie słuchaczy z podstawowymi założeniami – poznawczymi, metodologicznymi i etycznymi – badań społecznych; z rodzajami źródeł informacji wykorzystywanymi w tych badaniach; pojęciami: metoda naukowa, m. badawcza, technika, narzędzie; dokonanie przeglądu podstawowych metod we współczesnych badaniach społecznych, omówienie procesu badawczego.

Opis efektów uczenia się modułu		
Symbol efektu dla modułu	Osiągnięte efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
Wiedza:		
W_01	Ma pogłębioną i rozszerzoną wiedzę o źródłach i miejscu pedagogiki w systemie nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami nauk	PED_W02
W_02	Ma pogłębioną wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia zarówno w aspekcie biologicznym, jak i psychologicznym oraz społecznym	PED_W05
Umiejętności:		
U_01	Potrafi wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizy złożonych problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych, pomocowych i terapeutycznych, a także diagnozowania i projektowania działań praktycznych	PED_U02
U_02	Posiada rozwinięte umiejętności badawcze: rozróżnia orientacje w metodologii badań pedagogicznych, formułuje problemy badawcze, dobiera adekwatne metody, techniki i konstruuje narzędzia badawcze; opracowuje, prezentuje i interpretuje wyniki badań, wyciąga wnioski, wskazuje kierunki dalszych badań, w obrębie wybranej subdyscypliny pedagogiki, potrafi przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację wybranych wytworów kultury	PED_U05
U_03	Potrafi generować oryginalne rozwiązania złożonych problemów pedagogicznych i prognozować przebieg ich rozwiązywania oraz przewidywać skutki planowanych działań w określonych obszarach praktycznych	PED_U10
Kompetencje społeczne:		
K_01	Jest przekonany o konieczności i doniosłości zachowania się w sposób profesjonalny i przestrzegania zasad etyki zawodowej; dostrzega i formułuje problemy moralne i dylematy etyczne związane z własną i cudzą pracą; poszukuje optymalnych rozwiązań i możliwości korygowania nieprawidłowych działań pedagogicznych	PED_K05
K_02	Odnacza się odpowiedzialnością za własne przygotowanie do pracy, podejmowane decyzje i prowadzone działania oraz ich skutki, czuje się odpowiedzialny wobec ludzi, dla których dobra stara się działać, wyraża taką postawę w środowisku specjalistów i pośrednio modeluje to podejście wśród innych	PED_K08

Kryteria oceny efektów uczenia się oraz metody ich weryfikacji

Symbol efektu (1)	na ocenę 2	na ocenę 3	na ocenę 4	na ocenę 5	na ocenę 6	Metody weryfikacji efektów (2)
W_01	Nie zna podstawowych pojęć metodologicznych	Wiedza w pełni odtwórcza pozbawiona całkowicie procesowi rozumienia	Rozumienie podstawowych pojęć i mechanizmów metodologii badań	Umiejętność powiązania zagadnień wiedzy teoretycznej w odniesieniu do różnych okresów funkcjonowania człowieka	Wykazuje pogłębioną wiedzę dotyczącą koncepcji badań społecznych w różnych okresach funkcjonowania człowieka realizowanych w ramach poznania zjawisk społecznych	EP
W_02	Nie zna podstawowych pojęć metodologicznych	Wiedza w pełni odtwórcza pozbawiona całkowicie procesowi rozumienia	Rozumienie zależności i rodzaje więzi społecznych	Wymienia rodzaje więzi społecznych i opisuje ich wpływ na zachowanie uczestników procesów społecznych	łączy teorię z praktyką edukacyjną w obszarze realizowanych badań społecznych	EP
U_01	Nie zna podstawowych narzędzi i metod badania środowiska społecznego	W sposób odtwórczy pozbawiony interpretacji przedstawia zjawiska i procesy w środowisku społecznym	Prawidłowo interpretuje zjawiska w procesy zachodzące w środowisku społecznym	W pełni uzasadniony sposób wysuwa pomysły i w pełni je komentuje uwzględniając warunki środowiska społecznego	Modyfikuje własne uzasadnione pomysły, samodzielnie poszukuje teorii je wyjaśniających w obszarze interpretacji zjawisk społecznych i warunków zachodzących w społeczeństwie	EP
U_02	Nie zna podstawowych narzędzi i metod badania środowiska społecznego	Potrafi dokonać prostą obserwację zjawiska społecznego bez jej modyfikacji i pozbawionej wnikliwej diagnozy	W niewielkim stopniu urozmaica poznane metody w procesie pozyskiwania danych wykorzystywanych do badania zjawisk	W istotnym stopniu urozmaica poznane metody w procesie pozyskiwania danych wykorzystywanych do badania zjawisk	Dokонуje twórczej modyfikacji poznanych metod badawczych w procesie pozyskiwania danych wykorzystywanych do badania zjawisk i procesów zachodzących w różnych grupach społecznych	EP
U_03	Nie zna podstawowych narzędzi i metod badania środowiska społecznego	Potrafi dokonać rozwiązania prostego problemu w zakresie środowiska społecznego	Potrafi dokonać rozwiązania skomplikowanych problemów w zakresie środowiska społecznego prognozując ich rozwiązania	Potrafi generować oryginalne rozwiązania złożonych problemów w zakresie środowiska społecznego, prognozować przebieg ich rozwiązania oraz przewidywać skutki planowanych działań	Potrafi generować wiele oryginalne rozwiązania złożonych problemów społecznych i prognozować przebieg ich rozwiązania oraz przewidywać skutki planowanych działań w zakresie prowadzonych badań w określonych obszarach praktycznych	PR
K_01	Nie zna podstawowych zasad etycznych obowiązujących podczas prowadzonych badań społecznych	W sposób bardzo zminimalizowany weryfikuje problematykę etyczną w powiązaniu z realizowanymi zadaniami i działalnością na rzecz społeczeństwa	W sposób bardzo profesjonalny weryfikuje problematykę etyczną w powiązaniu z realizowanymi zadaniami i działalnością na rzecz społeczeństwa	W sposób profesjonalny dokonuje syntezy zasad etyki zawodowej z poszanowaniem różności poglądów i kultur w podejmowanych badaniach społecznych	Jest w pełni gotowy w obszarze posiadanej świadomości o ważności podejmowanych działań profesjonalnych, zgodnych z zasadami etyki zawodowej i poszanowania różności poglądów i kultur w realizowanych badaniach społecznych	PR
K_02	Nie zna podstawowych zasad umożliwiających rozwój własnego obszaru poznawczego	Wykazuje zainteresowanie jedynie wiedzą w pełni odtwórczą pozbawioną całkowicie procesów rozumienia	Wykazuje duże zainteresowanie wiedzą w pełni obciążoną procesem intensywnego rozumienia	Wykazuje się w pełni profesjonalną wiedzą umiejętnościami w aspekcie analizy i rozwiązań praktycznych sytuacji występujących w różnych systemach życia społecznego	Umiejętnie łączy i diagnozuje swoje poczynania w rozwiązywaniu różnych problemów społecznych a jednocześnie w sposób elastyczny weryfikuje swoje działania	P

- (1) wpisać symbol efektu uczenia się
 (2) wpisać np.: EU – egzamin ustny; EP – egzamin pisemny; T – test; P – prezentacja; PR – projekt; ES – esej; RE – referat, itp.

Treści kształcenia modułu	
Forma modułu: wykład	Forma modułu: ćwiczenia
1. Metodologiczna baza współczesnych nauk społecznych – orientacja pozytywistyczna i humanistyczna. 2. Geneza i rozwój koncepcji badania zjawisk społecznych. 3. Ewolucja znaczeń terminu „metodologia”. 4. Dystynktywne cechy ontologiczne, epistemologiczne i metodologiczne doktryny pozytywistycznej i humanistycznej. 5. Spory o mechanizmy rozwoju nauki. Kumulatywna i rewolucyjna koncepcja rozwoju nauki. 6. Paradygmat jako instrument regulujący procesy eksploracji naukowej. Modelowe cechy współcześnie uznawanych paradygmatów naukowych: pozytywistycznego, humanistycznego, krytycznego i postmodernistycznego. 7. Ilościowe i jakościowe badania zjawisk społecznych. Geneza i historyczna zmienność ilościowych i jakościowych procedur badawczych – spór o metodologiczną komplementarność badań ilościowych i jakościowych. Próby łączenia badań ilościowych i jakościowych.	1. Wyjaśnianie i rozumienie, jako główne procedury eksplanacyjne. 2. Hermeneutyka, jako procedura osiągania rozumienia. 3. Teorie naukowe – ich funkcje wewnątrz naukowe i społeczne: spór o istotę teorii naukowej (strukturaliści i funkcjoniści). 4. Problem i kryteria testowalności teorii. Prawa nauki – ich rodzaje, weryfikacja i falsyfikacja, jako procedury sprawdzania praw. 5. Problem wartościowania w badaniach społecznych: pozytywistyczny postulat aksjologicznej neutralności nauk społecznych. 6. Współczesne poglądy na prawomocność wartościującego stanowiska badacza. Obecność wartościowania na poszczególnych etapach procesu badawczego. 7. Wartościowanie, jako element metodologii badań. 8. Etyczne problemy terenowych badań empirycznych. 9. Postmodernistyczna wizja nauki i jej funkcji społecznych.

Literatura podstawowa	1. Babbie E., Podstawy badań społecznych, Warszawa 2009. 2. Nowak S., Metodologia badań społecznych, Warszawa 2012. 3. Palka S., Metodologia. Badania. Praktyka pedagogiczna, Gdańsk 2006. 4. Palka S. (red.), Podstawy metodologii badań w pedagogice, Gdańsk 2010. 5. Pilch T., Bauman T., Zasady badań pedagogicznych, Warszawa 2001. 6. Silverman D., Prowadzenie badań jakościowych. Warszawa 2009. 7. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, Katowice 2010.
Literatura uzupełniająca	1. Babbie E., Badania społeczne w praktyce, Warszawa 2003. 2. Rubacha K., Metodologia badań nad edukacją, Warszawa 2011. 3. Silverman D., Interpretacja danych jakościowych. Warszawa 2009. 4. Juszczyk S., Badania jakościowe w naukach społecznych, Katowice 2013. 5. Brzeziński M. (red.), Metodologia badań społecznych, Poznań 2011.

Metody dydaktyczne
Metody podające: wykład, opis, dyskusja, objaśnienie Metody problemowe: klasyczna metoda problemowa, metody aktywizujące, burza mózgów Metody praktyczne: metoda projektów, ćwiczenia w grupie, case study

Nakład czasu pracy studenta w przeliczeniu na godziny i punkty ECTS		
Elementy składające się na pracę studenta	Ilość godzin	Ilość punktów ECTS
Udział w wykładach / e-learning	10	
Udział w ćwiczeniach	10	
Samodzielne studiowanie tematyki wykładów	5	
Samodzielne przygotowanie się do ćwiczeń	10	

Przygotowanie się do egzaminu	5	
Przygotowanie się do zaliczenia	10	
Przygotowanie eseju		
Przygotowanie prezentacji		
Przygotowanie referatu		
Przygotowanie projektu	25	
Inne (wymienić jakie)		
Suma	75	3